

KONTROLY STANOVIŠŤ, NA KTERÝCH JSOU PĚSTOVÁNY DOTČENÉ ROSTLINY, NA PŘÍTOMNOST BAKTERIE XYLELLA FASTIDIOSA U SADEBNÍHO MATERIÁLU LESNÍCH DŘEVIN

Postup ÚKZÚZ týkající se „[prováděcího nařízení Komise \(EU\) 2020/1201](#) o opatřeních proti zavlékání organismu *Xylella fastidiosa* (Wells et al.) do Unie a proti jeho rozšiřování v rámci Unie“ (dále jen „nařízení“), zejména postup pro ověření splnění podmínek stanovených ve čl. 25 odst. 1 tohoto nařízení.

Určeno: registrovaným a oprávněným provozovatelům, zabývajícím se pěstováním a uváděním do oběhu reprodukčního materiálu lesních dřevin

Vysvětlivky a zkratky

Dotčené rostliny	Termín převzat z nařízení. Jsou to rostliny, o nichž je známo, že jsou náchylné k napadení bakterií <i>Xylella fastidiosa</i> , a to jejími poddruhy <i>fastidiosa</i> , <i>multiplex</i> anebo <i>pauca</i> ; z lesních rostlin definovaných vyhláškou č. 393/2013 Sb. se to týká jen rodů dub (<i>Quercus</i> spp.), jasan (<i>Fraxinus</i> spp.), javor (<i>Acer</i> spp.) a druhů trnovník akát (<i>Robinia pseudoacacia</i>) a třešeň ptačí (<i>Prunus avium</i>). Celý výčet dotčených rostlin je v příloze II nařízení.
MRO	mimořádné rostlinolékařské opatření
Nařízení	prováděcí nařízení Komise (EU) 2020/1201 o opatřeních proti zavlékání organismu <i>Xylella fastidiosa</i> (Wells et al.) do Unie a proti jeho rozšiřování v rámci Unie
Oprávněný provozovatel	provozovatel, oprávněný ÚKZÚZ k vydávání rostlinolékařských pasů
Registrovaný provozovatel	provozovatel, registrovaný u ÚKZÚZ podle zákona č. 219/2003 Sb., ve znění pozdějších předpisů anebo zákona č. 326/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů
Rizikové země	země s výskytem <i>Xylella fastidiosa</i> ; V EU se v současnosti se jedná o Portugalsko, Španělsko, Francii a Itálii.; více viz webové stránky ÚKZÚZ
RL pas	rostlinolékařský pas
Stanoviště (produkce)	přesně vymezená část <u>místa produkce</u> , která je obhospodařována (z fyto-sanitárních důvodů) jako samostatná jednotka; <u>Místem produkce</u> je přitom jakýkoliv provoz nebo soubor polí využívaný jako samostatná výrobní či hospodařící jednotka. <u>Samostatným obhospodařováním</u> se rozumí používání náradí a mechanizace výhradně určených pro toto stanoviště, nebo v případě jejich využívání na jiných stanovištích produkce jejich očista a dezinfekce před dalším použitím na tomto stanovišti. V případě provozů lesních školek může být stanovištěm produkce při splnění podmínky samostatného obhospodařování jedna lesní školka.
Xf	bakterie <i>Xylella fastidiosa</i>

Legislativní základ – celé znění čl. 25 odst.1 nařízení:

Přemísťování dotčených rostlin, které nebyly nikdy pěstovány ve vymezeném území, v rámci Unie

Dotčené rostliny, které nebyly nikdy pěstovány ve vymezeném území, smí být přemísťovány v rámci Unie, pouze pokud byly pěstovány na stanovišti, které splňuje tyto podmínky:

a) patří profesionálnímu provozovateli registrovanému v souladu s článkem 65 nařízení (EU) 2016/2031 a je podrobováno každoroční prohlídce příslušným orgánem;

b) je podrobeno v závislosti na míře rizika vzorkování a testování na výskyt Xf, přičemž se použije test uvedený v příloze IV a přihlédne se k informacím uvedeným v publikaci úřadu (tzn. Evropského úřadu pro bezpečnost potravin) „Karta průzkumu výskytu škodlivého organismu *Xylella fastidiosa*“.

Cíl kontroly: ÚKZÚZ musí každoročně zkontrolovat stanoviště, na kterém jsou pěstovány dotčené rostliny, na přítomnost Xf způsobem stanoveným v nařízení. Tato kontrola je nutná v případě, že pěstitel hodlá tyto rostliny přemísťovat.

Kontrola stanoviště provedená ÚKZÚZ ve vztahu ke Xf nenahrazuje šetření před vydáváním RL pasů prováděné profesionálním provozovatelem, které je zaměřeno na mnohem více škodlivých organismů, nikoliv pouze na Xf. O tuto kontrolu nebudou muset profesionální provozovatelé ÚKZÚZ žádat a nebude zpoplatněna. ÚKZÚZ bude provádět kontrolu stanoviště (a případně i odběr vzorků) v rámci každoroční kontroly – rostlinolékařského dozoru nad plněním povinností oprávněných provozovatelů. Kontrolu stanoviště na přítomnost Xf bude nutné provádět každoročně i v případě provozovatelů, kteří mají schválený plán řízení rizik škodlivých organismů.

Z praktického hlediska stačí, když porost, který má prokazatelný původ v ČR (území ČR se považuje za území prosté Xf), byl jednou ročně úředně prohlédnut ÚKZÚZ. Proto bude ÚKZÚZ v lesních školkách prohlížet co největší počet dotčených rostlin. Vzoroky rostlin k testování budou odebírány pouze v případě zjištění podezřelých příznaků. Do doby, než bude znám výsledek testu, bude vydáno úřední opatření a nebude možné na tyto rostliny vystavit RL pas. Úřední opatření se zruší, pokud bude výsledek negativní. V opačném případě bude uloženo MRO k zabránění dalšího šíření tohoto škodlivého organismu.

Symptomy napadení: Na listnatých stromech působí bakterie nekrózy nebo hnědnutí listů, postupující směrem od okrajů listů ke střední žilce. Hnědá nebo zaschlá část listu bývá často od zelené části oddělena světlým proužkem. Příznaky se každoročně opakují a šíří se v korunách stromů, konce větví zasychají, postupně dochází ke zpomalování růstu a odumírání napadených stromů od vrcholku (zdroj [RL portál](#)).

Bližší informace (jméno, kontakt):

Ing. Martina Jurášková, martina.juraskova@ukzuz.cz

Datum: leden 2021